

Kunstenaarsstatuut

Handleiding

Het arbeidsprofiel van de kunstenaar is een 'multi-job holding' profiel (o.a. door veelheid en diversiteit aan opdrachtgevers, onzekere en onregelmatige inkomsten van diverse aard, contracten van diverse aard). Dat bemoeilijkt de opbouw van een gepaste sociale bescherming. Noch het algemene werknemersstelsel, noch het stelsel van de zelfstandige bieden de nodige oplossingen.

Daarnaast is er het kunstenaarsstatuut. Maar dat 'statuut' bestaat eigenlijk niet. Of toch niet zoals de statuten van de werknemer, zelfstandige en ambtenaar. Want als we het hebben over het kunstenaarsstatuut, gaat het eigenlijk over voordeelregels binnen de werkloosheid.

Wat is het kunstenaarsstatuut?

Voor wie prestaties van artistieke aard levert, gelden enkele uitzonderingen op de algemene regels op vlak van werkloosheid. Dankzij die uitzonderingsbepalingen kunnen kunstenaars die activiteiten van artistieke aard verrichten en werken als werknemer op dagen van inactiviteit een werkloosheidsuitkering opnemen. Op die manier bouwen zij ook op die dagen rechten op voor de sociale zekerheid.

In de sector wordt die combinatie van prestaties van artistieke aard als werknemer met een werkloosheidsuitkering op dagen van inactiviteit vaak het 'kunstenaarsstatuut' genoemd. We maken een onderscheid tussen regels over de toegang tot de werkloosheid en regels over de combinatie van een werkloosheidsuitkering met de uitoefening van de artistieke activiteit.

Regels voor toegang tot de werkloosheid

Wie in aanmerking wil komen voor een werkloosheidsuitkering, moet aan de toelaatbaarheidsvoorwaarden voldoen én aan een van de algemene toegangsvoorwaarden. De algemene toegangsvoorwaarden zijn als volgt:

- ✓ ofwel is de inschakelingstijd van de persoon in kwestie na zijn/haar studies afgelopen;
- ✓ ofwel heeft hij/zij in het verleden rechten op werkloosheidsuitkeringen opgebouwd;
- ✓ ofwel heeft hij/zij een bepaald aantal (gelijkgestelde, zie de cachetregel hieronder) dagen als werknemer gewerkt over een bepaalde periode. Hoeveel dagen dat zijn, is afhankelijk van zijn/haar leeftijd:

Leeftijd	Aantal tewerkgestelde dagen	Referteperiode
< 36 jaar	312	21 maanden
36 – 49	468	33 maanden
> 50 jaar	624	42 maanden

Het gaat bij dat aantal dagen niet altijd over het reële aantal gewerkte dagen. Er wordt ook geteld met gelijkgestelde dagen. Dat gebeurt met de **cachetregel**. Sommige activiteiten worden immers vergoed op basis van een taakloon en niet op het aantal arbeidsuren of dagen dat je gewerkt hebt. Een taakloon wordt in de werkloosheidsreglementering als volgt gedefinieerd: “het loon dat door een werkgever wordt betaald aan de werknemer die een artistieke activiteit heeft verricht wanneer er geen rechtstreeks verband is tussen dit loon en het aantal arbeidsuren waaruit deze activiteit bestaat.”

Om het aantal prestatiedagen te berekenen dat de kunstenaar kan inbrengen voor zijn/haar werkloosheidsuitkering, gebruikt men de cachetberekening. Bij deze vergoedingswijze houdt men geen rekening met het aantal effectief gepresteerde dagen, wel met het verkregen brutoloon. Dat brutoloon wordt gedeeld door 61,30. Het quotiënt is het aantal dagen dat in aanmerking wordt genomen voor de berekening van het aantal gewerkte dagen in de referteperiode..

Voorbeeld

Een muzikant ontvangt een taakloon van 405 euro bruto voor een optreden.

$$405 / 62,53 = 6,5 \text{ arbeidsdagen.}$$

Dus ook al wordt de artiest alleen de dag van het optreden als werknemer in dienst genomen, toch zal deze prestatie tellen voor 6,5 arbeidsdagen.

Specifieke regels: combinatie werkloosheidsuitkering en uitoefening van een artistieke activiteit

Niet-vergoede artistieke activiteit

Als de kunstenaar recht heeft op een werkloosheidsuitkering, mag hij/zij een artistieke vorming volgen of een artistieke hobby uitoefenen, zonder daar een vergoeding voor te krijgen. Hij/zij mag dus bijvoorbeeld een boek schrijven, een beeldhouwwerk maken of optreden in een amateurgezelschap zonder dat aan te geven bij de RVA. De activiteiten hebben geen effect op de werkloosheidsuitkering.

Vergoede artistieke activiteit

- ✓ Met de kleine vergoedingsregeling voor kunstenaars: Als de kunstenaar een vergoeding ontvangt volgens de kleinevergoedingsregeling, verliest hij/zij een dag werkloosheidsuitkering.
- ✓ Als zelfstandige in bijberoep of werknemer: Als de kunstenaar werkloos is, kan hij/zij zijn/haar artistieke prestaties opstarten of verder zetten als zelfstandige in bijberoep of werken als werknemer en dat met behoud van zijn/haar uitkering.

In beide hoedanigheden moet de kunstenaar de artistieke activiteit aangeven bij de RVA met het formulier [C1-artiest](#).

Je moet volgende dagen aanduiden op de [controlekaart](#):

- ✓ de volledige periode gedekt door een arbeidsovereenkomst;
- ✓ de bezoldigde prestaties;
- ✓ de aanwezigheid op een tentoonstelling van je kunstwerken, indien je je zelf met de verkoop bezighoudt, of indien deze aanwezigheid vereist is op basis van een overeenkomst met degene die je creaties verkoopt;
- ✓ de opnames van audiovisuele werken.

Wat is de neutralisatie?

Naast de combinatiemogelijkheid zijn er twee specifieke regels van toepassing:

1. De neutralisatie

Het percentage van de werkloosheidsuitkering van de kunstenaar daalt niet op voorwaarde dat hij/zij voldoende artistieke prestaties levert als werknemer. Het aantal vereiste dagen voor de initiële toepassing van deze regel ligt vast op 156 prestatiedagen in een voorafgaande periode van 18 maanden. Daarvan moeten er minstens 104 prestatiedagen van artistieke aard zijn.

De kunstenaar moet het bewijs van deze prestaties leveren op het einde van de eerste uitkeringsperiode. Het voordeel wordt toegekend op jaarbasis. Na de eerste toepassing is jaarlijks het bewijs van drie artistieke prestaties vereist die (in duur of bij wijze van toepassing van de cachetregel) minstens overeenstemmen met 3 arbeidsdagen.

2. Zoekgedrag

Om recht te hebben op een werkloosheidsuitkering moet een werkloze beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en mag hij/zij een passende jobaanbieding van de VDAB/ACTIRIS/FOREM/ADG niet weigeren. Maar voor wie een artistieke activiteit uitoefent, bestaat er een specifieke regel over beschikbaarheid op de arbeidsmarkt. Deze regel houdt in dat de kunstenaar elke niet-artistieke job mag weigeren die de VDAB/ACTIRIS/FOREM/ADG hem/haar aanbiedt, als hij/zij op het moment van het niet-artistieke jobaanbod kan bewijzen dat hij/zij tijdens de voorafgaande 18 maanden 156 arbeidsdagen heeft gewerkt, waarvan er minstens 104 artistiek.

Als de kunstenaar geen 156 arbeidsdagen kan bewijzen, moet hij/zij ook op niet-artistieke jobaanbiedingen reageren. De VDAB/ACTIRIS/FOREM/ADG moet wel steeds rekening houden met zijn/haar intellectuele ontwikkeling, lichamelijke capaciteiten en het risico dat de artistieke capaciteiten van de kunstenaar zouden verminderen.

Cumulregel

Indien de artistieke activiteiten vergoed worden meteen taakloon of wanneer een overeenkomst gesloten is op basis van artikel 1bis RSZ-wet, dan is de cumulregel van toepassing. De omzettings- of cumulregel beschouwen de meesten als een minder leuke regel. Artiesten die taaklooncontracten combineren met een werkloosheidsuitkering moeten naast hun stempelkaart namelijk maandelijks (of soms per kwartaal) ook een formulier [C3-artiest](#) indienen bij hun vakbond of de Hulpkas. Hierop moeten alle contracten met taaklonen en de daarbij horende brutolonen genoteerd worden. De RVA past daar een formule op toe en berekent zo of er – naast de dagen die je als gewerkt hebt aangeduid op je stempelkaart – sprake is van een ‘niet-vergoedbare periode’. Dat is het aantal dagen waarvoor de kunstenaar ook geen uitkering kan ontvangen, beperkt tot max. 156 dagen.

De formule ziet er als volgt uit:

$[YA - (C * Y)]/Y$

YA = de som van je bruto-taaklonen

C = het aantal dagen dat je hebt aangekruist op je stempelkaart

Y = het refertebedrag (momenteel 93,75 euro, wordt regelmatig geïndexeerd)

Een concreet voorbeeld ter verduidelijking:

Een regisseur sluit een arbeidsovereenkomst van 14/02 tot 28/02. Hiervoor krijgt hij een taakloon van 7.500 euro bruto. Hij heeft hiervoor 15 dagen aangekruist op zijn stempelkaart. Voor deze 15 dagen ontvangt hij sowieso geen uitkering. Daarnaast heeft hij geen recht op uitkering gedurende 66 dagen. $(7.500 - (15 * 93,75)) / 93,75 = 65$ dagen = niet-vergoedbare periode

Deze regel is in het leven geroepen door de RVA om te vermijden dat iemand op één dag een zeer hoog bedrag zou verdienen als taakloon en alle andere dagen ook nog stempelgeld zou ontvangen.

Voor meer informatie over de voordeelregels kan je terecht op de website van [Cultuurloket](#).